

Prostituees vertellen naakte waarheid

‘Iedereen die uitstapt, twijfelt’

Uit de prostitutie stappen is voor veel vrouwen ingewikkeld. Het verhalenproject ‘de naakte waarheid’ toont het moeilijke pad met alle nuances. “Zie de prostituee ook als een vrouw met dromen.”

Door Judith Eykelboom

‘E’r wordt best eenzijdig gekeken naar sekswerkers,” stelt Eva Wielenga, directeur van De Haven. De stichting begeleidt en ondersteunt vrouwen die werken in de prostitutie. Wielenga constateert dat er nog steeds een stigma bestaat rond deze mensen. “Alleen al zinnen als: ‘Je kiest er toch zelf voor?!’ Of: ‘Dan stop je er toch gewoon mee?’, geven daar blijk van. Uitstappen vergt dan ook veel moed; het kost soms wel drie jaar.” Toch zijn het afgelopen coronajaar met hulp van De Haven dertig sekswerkers succesvol uitgestapt, ruim dubbel zoveel als andere jaren. Ook het aantal nieuwe uitstaptrajecten steeg.

Met het verhalenproject ‘de naakte waarheid’ wil De Haven het genuanceerde verhaal van deze vrouwen vertellen. “Daarmee willen we bereiken dat mensen die in de prostitutie werken, gezien worden zoals ze zijn. Niet alleen als prostituee, maar ook als moeder, als vriendin, als vrouw met dromen.” Het echte verhaal van deze mensen is namelijk niet zo zwart-wit, of, zoals Wielenga het noemt, rood-groen. “Groen staat voor de mensen die helemaal achter hun keuze staan, deze mondigedoelgroep is trots op het werk. De andere kant van het spectrum is rood: gedwongen prostitutie.”

Toch zitten de meeste vrouwen daartussenin: blauw. “Hun werkelijkheid is complex. Ze zeggen dat ze het vrijwillig doen, maar voelen zich evengoed vaak gedwongen door omstandigheden als armoede, druk van familie en schulden. Deze vrouwen willen we een gezicht geven. Naast de donkere kant is er namelijk ook een lichte kant; er is altijd méér. Waarom is ze gestart? Voor wie? Hoe kijkt ze vooruit?”

Discriminatie

Luciana* (50) is een vrouw van de ‘blauwe’ categorie. Door de eerste lockdown kwam ze in geldnood. Ze klopte aan bij De Haven voor hulp bij het aanvragen van de Tozo (Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers, red.). In juni vorig jaar, toen de straten weer opengingen, besloot ze: ik wil niet terug. De transgender uit Ecuador heeft twintig jaar achter het raam gestaan. Elke keer als ze wilde stoppen, lukte het haar niet een andere baan te krijgen. “In Nederland is er honderd procent discriminatie van transgenders,” vertelt

Luciana: ‘Niemand nam mij aan zodra ze mij zagen.’ | Foto: Marieke de Bra

ze. “Op mijn Nederlandse paspoort staat dat ik een vrouw ben, op mijn ID-kaart staat dat ik een vrouw ben, en toch, als het me lukte ergens een sollicitatiegesprek te krijgen, heeft het altijd negatief uitgepakt. Schoonmaken, bezorgen, het maakte niet uit – niemand nam mij aan zodra ze mij zagen.”

Luciana lacht royaal en gebruikt veel gebaren als ze spreekt. De reden dat ze meedoet met dit interview, zegt ze goedvol, is dat

ze aandacht wil vragen voor de positie van transgenders. “Iedereen doet aardig tegen me – op straat, in de winkel. Totdat ik wil werken. Lesbische mensen krijgen werk, homo’s ook, maar transgenders niet. Het enige andere werk dat ik in Nederland heb kunnen doen, was in de kassen in Naaldwijk. Maar dat was zwart. Ik wilde een salaris en een contract.”

De middag na het gesprek is het zover: ze gaat haar felbegeerde

contract tekenen. Via het gemeentelijke banentraject STiP gaat ze in een LHBTI-vriendelijk bedrijf aan de slag. “Veel transgender vriendinnen die in de prostitutie werken, willen ook stoppen. Ze moeten huilen om wat ze doen.”

Achter het raam gebeurt veel, stelt Luciana. Ze heeft trauma’s, maar daar denkt ze liever niet aan. “Ik ben verkracht, en toen ik aangifte deed, was het: ‘maar je werkt in de prostitutie.’” Weer

die gulle lach. “Ik ben blij dat ik een baan heb nu. Ik bid heel veel, ik geloof in Jezus. Toch twijfel ik soms nog: moet ik terug? Achter het raam weet ik niet hoeveel ik ga verdienen, maar ik ken het daar. Iedereen die uitstapt, twijfelt.”

Het geld stuurt ze voornamelijk naar haar moeder, en voorheen ook naar haar langdurig zieke vader. Op de vraag of ze bij zijn begrafenis aanwezig was, breekt ze. Haar tranen wegwuivend vertelt ze dat ze op dat moment prostaatkanker had. Tussen de chemo’s door stond ze achter het raam, de pijn verdragend. “Ik heb het waarschijnlijk gekregen doordat ik Viagra moest drinken omdat ik anders van de hormonen geen stijve kon krijgen. Maar dat is wel heel gevaarlijk.” Waarom werkte ze toch door? “Mijn broertjes verdienen niet genoeg om mijn moeder te onderhouden.”

Exemplarisch

Wielenga noemt Luciana exemplarisch voor de vrouwen die tijdens de lockdown besloten te stoppen. “Ze kwam binnen omdat ze zonder inkomen zat en naarmate de tijd verstreek, zag je haar veranderen. Bij de

‘Lesbische mensen krijgen werk, homo’s ook, maar transgenders niet’

eerste afspraken kwam ze niet opdagen en ook haar eerste snuffelstages liepen spaak. Toen kwam dat andere gezicht naar voren. Ze wilde wat ze had meegemaakt omzetten in iets krachtigs.” Maar Luciana en de andere vrouwen zijn er nog niet. “Vaak moeten ze andere huisvesting zoeken omdat ze te duur huren. We hebben helaas geen toverstokje, het is niet: pats-boem, een ander huis. En er spelen vaak trauma’s, schulden en taalachterstanden.”

Meer verhalen van vrouwen uit de seksindustrie zijn te lezen op www.denaaktewaarheid.nl.

* De naam van de geïnterviewde is gefingeerd, haar echte naam is bij de redactie bekend.